мусить покрити громом усі голоси.

Лиш ми жовніри великої всесвітньої армії праці, лиш ми маємо право володіти землею, але дармоїди—ніколи!

———xx———

ЯК УМИРАЛИ ПАПИ.

Не кождий папа умирав так довго і тяжко, як Лев 13. Много з них ,,покликав Господь Бог до царства небесного" нагло по недовгім папствованю, відповідно до того, коли се було на руку котромусь з кардиналів. Богато пан умирало нагло по тім, як засіли на папськім тронї, так що се викликувало загальний пострах. Не зашкодить, як подамо до відомости наших читачів про кілька таких ,,остатних хвиль" ,,сьвятих отців'.

За панованя папи Івана 8, повстав в Римі заговір, якого цїлию було, видати Рим Сараценам. Головою заговору був портеський біскуп Формозій. Заговір одначе викрито, а Формозія скинено з біскупства і покарано. Пізнїйше в р 891 вибрав себе Формозій сам паною, але рівно часно вибрано на папу також діякона Сергія. Прийшло до кровавої бійки між приклонниками обох пап, Формозій побідив. По трупах ішов до коронацийного трону По його смерти знова меч рішав на користь Бонїфатія 9 який вне довзї помер, анаслїдником його вибрано Стефана 9. Той казав добути труна Формозія, прибрати його в папські ризи і в усї відзнаки папи, занести до костела, де в присутности всїх кардиналів, біскупів, попів і вірних відбув над ним суд. Обжалуваного ,,оскаржувано о цїлий ряд злочинів і завізвано його ,,аби боронив ся ,,Коли обжалований труп не хотїв боронити ся ,,узнано його ,,зазгодою цїлого собору "винуватим ,, позбавлено його папської гідности і виклято .Потім здерто з трупа папські шати, знущано ся над ним, волочено наприказ папи по вулицях міста, та на конець вкинено в ріку тибр Літописець папства Бароній називає сей вибрик нечуваним і безбожним. Вкінци забаганок Стефана 6 було римлянам за багато, вони збунтували ся, напали на нього і задавили. Вийшов до вівчарні Господа, як злодій і вмер, як заслужив собі, смертю ,,шибеника" каже кардинал Бароній. По Стефанї був паною через 4 місяцї Романус, а наслїдник його Теодор був отроєний вже по тижнях свого панованя. Отрой його Сергій про якого вище згадано і якого вибрано папою. Але той мусїв уступити перед оружєм Івана. Той сьвятий отець "папствував дуже коротко. Також коротко сидли на папськім тронї Бенедикт і Лев 5, якого секретар Христофор кинув до вязницї, а сам оголосив себе намісником Христа. То розгнівало дуже Сергія, два рази вже вибираного на папу. Він казав своїм приятелям вибирати себе третий раз а коли се зроблено казав арештувати і увязнити Христофора і замучити його в вязници голодом. Кардинал Бароній признає, що не було ганебнїйшого злочину ,,котрий поповнив Сергій III, був він невільником деяких пристрастей і найнебезпечнїйший з усїх людей." По його смерти була його наложниця Мароччі тосканська і її сестра Теодора зробили паною Анастазія 2. Який був коханцем обох тих свїтлих невіст По нїм наступив Іван 10. який од наче посварив ся з Мароччю, а через те на Розказ її. арештовано його і удушен Наслїдник Лев 11. вмер по кількох місяцях замордований. Тепер зробила Мароччія паною свого малолїтного сина, сплодженого з тїлесних зносин із Сергієм 3., який приняв назву Івана 11. Один із неприятелїв его зловив его в вязници отроїти. В р. 956 удало ся Октавіянови, внукови Мароччі опанувати папський трон, хоч мав ледво 19 лїт і не був цїлком духовний. Назвав себе Іваном 12. Мав він правдиво ,,кавалєрські" забаганки: тримав 2.000 коний, які годував мигдалами і фігами, моченими в винї. Кардинал Баронїй назвав его ,,комедіянтом, який грав ролю папи". Біскуп Кремонський Люїтпранд оповідав про него ,,Жадна кобіта не мала відваги показати ся на улицях Риму, бо папа Іван насилував все: дївчата, мжуатки і вдови, навіть гробах сьвятих апостолів". На соборі оскаржено его, що скастрував кардинала-субдіякона підпалив кілька домів, пив вино на здоровле чорта, а при грі в кости заклинав ся на Венеру і Йовіша (поганьскі римскі боги), що одного біскупа казав публично вибичувати, а одному кардинали втяти праву руку. Конець сього ,,голови римської церкви" був дуже романтичний. Звів він жінку одному побожному Римлянинови, а той зловивши его "нагорячім учинку" потовк его так не по христіянеськи, що Іван 12. вмер в кілька днів потім, від одержаних ран і синців.

(конець буде)

———xx———

ТОРГОВИЦІ НА ЛЮДСКУ РОБОЧУ СИЛУ.

Торговицею звичайно є місце где можна, що купить або продати.

Звичайно один виробляє те, другий що иньшого і з того заходить потреба вимінити.

Давнїйше люди міняли ся, кождий чим займав ся давав иньшому, чого той не має; відбирав в заміну те, чого він потребує.

Опісля деякі хитрийші одиниці загарбали під своє панованє землю і людий, якими витворювали много средств потрібних до житя, ставали панами продуктів а разом і рабів словом раб і те що він вітворить належало як приватна власність пана. Такий пан старавсь мати як найбільше рабів, бо видушуючи з них сили міг переміняти більше сирових матеріялів в відповідні средства до ужитку, за які на ярмарках побирав дорогоцїнні річи. Було так, що продавано продукти рабів, — і самих рабів.

Коли пан хотїв найбільше зиску з раба, то старавсь добре відживляти его та одягати аби той був сильний та здоровий.

Дійшло до того, що тодїшній раб сам нїчого не думав а тілько байдужно проводив житє та йшов до роботи в той час коли атаман гонив.

Нині часи змінили ся. Рабів як давнї вже не має. Нинї суть вільні люди. Ану, пригляньмось їхньому вільному житю.

Як бачимо повисше сказано, що раб ішов до роботи, коли атаман его гонив теперїшний заробітний чоловік сам собі атаманом. Его згонит до роботи голод. Він встає вчасно та їде по торговицях где купують робочу силу--где купуют житє.

Тими купцями, що встроїли торговиці на людске житє суть вместо давнїх панів нинїшні капіталїсти; продавцями робочої сили суть нинїшні раби так звані заробітні люди. Они то встають вчаним ранком та йдуть по торговицях шукаючи купця на свою силу. Бувають случаї не всї можуть себе продати. Молоді, сильні скоро

КАТЕХИЗМ ДЛЯ РОБІТНИЧИХ ДІТИЙ.

Пит. — Хто ти є мій хлопче?

Від. — Дитя робітника.

— А що то значить: дитя робітника?

— Значить, що мій отець працює—а мимо того є бідний.

— А чому робітники суть бідні?

— Понеже мають малу плату, з котрої вижити неможна.

— Длячого робітники діставтають так малу плату?

— Не длятого, аби мало працювати, але для того, що роботодавцї хотять мати як найбільший дохід з праці робітника.

— Чи робітник не дістає всеї заплати за свою працю?

— Нї! Робітник тільки дістає частину, решту забирає роботодавець, як свій зиск.

— З чогож походять богацтва сьвіта?

— Тілько з праці бідних, котрі не отримують того, що заробили.

— Чи то справедливо, аби одні жили в достатках, а другі терпіли голод?

— О нї! То дуже велика несправедливість, коли сї, що цїле своє житє тяжко працюють, живуть в бідї й недостатку, в той час коли иньші хоч цїлий божий день нїчого не роблять, опливають в достатках, як то кажуть: жити як в бога за дверми!

— А може на земли за мало средств до житя?

— Нї! Земля, що року дає множество достатків, а праця людий переміняє їх до щоденного ужитку.

— Длячого-ж маса людий мусить терпіти нужду, се-ж на земли всего подостатком, що людям треба.

— Понеже робітники мають замалу плату, аби могли купити собі те, що їм потреба, і за те множество богацтв марнує ся, бо люди не мають за що їх купити!

— Чи такий неприродний систем мусить тревати вічно?

— Нї! Біда і визиск не мусять бути на земли, а можуть бути напевно усунені!

— Ну, і хтож поможе бідакам?

— Бідні не мусять і не повинні чикати аж їх богачі вибавлять! Робітники і Робітниці чи то на селї чи в місті мусять самі собі помогти.

— В якийже спосіб можуть самі собі помогти?

— Сам один робітник нїчого не значить, мусить ся злучити з иньшими, бо громада то великий чоловік!

— На щож їм придасть ся те еднанє в одну робітничу громаду?

— Доперва тогдї будуть могти допоминатись лучшої плати, а працьодавцї мусять задосить учинити їх домагань.

— Як називають ся тї робітники, котрі кличуть людий до бородьби з визиском і котрі хотять виборoти лїпший бит для бідних і угнетених?

— Сї сьмілї і відважні робітники і робітниці, котрих богачі ненавидять і переслїдують називають ся социяльстами.

— А якжеж то Христос назвав той суспільний порядок. має стати ся на земли?

— Назвав царством небесним або порядком Божим.

— А щож можна розуміти

— Бідакам! Бо сказано:

— Благословенні убогі, бо вам же є царство Боже." Благословенні ті, котрі тепер голодні, бо будуть наситчені. Благословенні ті, котрі тепер плачуть, бо сміятись будите. (Лук. 6, 20, 21.),,

— Що сказав Ісус Христос під царством небесним?

— Розуміє ся такий лад на земли де буде панувати спокій і справедливість ти всї люде будуть радуватись своїм житєм, де зникнить бідность, упослїднені і утиснені!

— А кому то прирікає сьве. Письмо царство небесне?

— Якжеж то називає ся зеднанє робітників до спільної громади?

— Зеднанє робітників в товариства робітничі а разом в велику робітничу партію називає ся робітнича організация.

— А преціньо, що робітники можуть зискати через організацию?

— Передовсім те, що кождий дістане повну винагороду за свою працю. Все добро буде спільною власностею народа.

— В школах всї дістанут знанє читаня і писаня та і иньших пожиточних наук. Слабосильні та старушки дістануть охорону від держави.